

MATEMATIKA „B” – 1. ÉVFOLYAM – EMBER A TERMÉSZETBEN

1. modul

HOSSZÚSÁGMÉRÉS DINOFUTAM

Készítette: Schmittinger Judit

A modul célja	Ismeretterjesztő szöveg értelmezése. A tudatos megfigyelés és tapasztalatszerzés a mennyiségi tulajdonságokról. Gazdag valóság tartalomra épülő, a továbbiakban bővíthető mérési tapasztalatok szerzése. Alkalmi mértékegység alkalmazása. Játékos formában, tapasztalatszerzés útján átélni azt, hogy ugyanannak a mennyiségnek a méréséhez a kisebb egységből többre, a nagyobból kevesebbre van szükség.
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	1. osztály
Szükséges eszközök	1.sz. melléklet-tanári pld., kréta
Modul kapcsolódási pontok	<p>Tágabb környezetben : Természetismeret – Ember és természet</p> <p>Szűkebb környezetben: Természetismereti kereszttantervi modul, a matematika kompetenciaterület szolgálatában.</p> <p>Ajánlott megelőző tevékenységek: Hosszúságmérés alkalmi mértékegységekkel. Egyszerű mérési gyakorlatok.</p> <p>Ajánlott követő tevékenységek: Hasonló mérési feladatok végzése.</p>
A képességfejlesztés fókuszai	A megismerési képességek fejlesztése tapasztalatszerzés útján: megfigyelés, összehasonlítás, ismeretek rendszerezése. Mérés. Mennyiségek nagyság szerinti összehasonlítása, összemérése, sorba rendezése. Tulajdonságok megnevezése. Együttműködési készség fejlesztése. Önértékelés

Ajánlás: A mérési technikákat minél többször, lehetőleg játékos formában gyakoroltassuk. A gyerekek így szerezhetnek jártasságot, könnyedén fejlődik mérési képességük. A cselekvés útján történő tapasztalatszerzés, a változások szemléletessé tétele minden gyerek számára befogadható információt nyújt. A dinoszauruszok hatalmas méreteikkel lenyűgözik a gyerekeket, ezért mindig nagy lelkesedéssel fogadják azokat a játékos feladatokat, ahol ezekről a régen kihalt lényekről többet is megtudhatnak. Külön öröm a gyerekeknek, ha egy-egy órát az udvaron tartunk. A modul végéhez egy játékot is csatoltam, mely nem szerepel a feltüntetett időkeretben. A modulban leírt tevékenységek a különböző létszámú, különböző képességű és felkészültségű gyermekcsoportoknál más-más időtartamot vehetnek igénybe, ezért a jelzett időtartam rugalmasan kezelendő.

Értékelés: A tanító tevékenység közben folyamatosan ellenőrzi a pontos, fegyelmezett munkavégzést, és dicsérettel, javítással visszajelzéseket ad. Az önértékelés gyakorlatát minél előbb folyamatosan alkalmazzuk, lehetőleg látványos, játékos formában. Az értékelés játékos folyamata lehetőséget nyújt a szemléletes önértékelésre, jelen esetünkben a társak visszajelzésére is. Az értékelés szempontjai: utasítások, mérési feladatok pontos követése, együttműködő készség, fegyelmezett pontos munkavégzés.

MODULVÁZLAT

Változat	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
I. Ráhangolódás*, a feldolgozás előkészítése						
1.	<p>Ismeretterjesztő szöveg olvasása. 1.sz. melléklet</p> <p>Utasítás: Nagyon figyeljete a szövegre, mit tudhatunk meg a dinók szokásairól. A tanító felolvassa a szöveget. A gyerekek válaszolnak a feltett kérdésekre.</p> <p>Visszaütő kérdések:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hogyan éltek az óriási és az apróbb termetű dinosauruszok? • Mit jelent a „ragadozó” szó? • Ki volt a magányos vadász? • Hogyan közlekedett a növényevő csorda? 	<p>Szöveges információ értelmezése</p>	Egész osztály	Frontális	Előadás	1.sz. melléklet
2.	<p>Játsszuk el, hogy mi egy óriási dínó csorda vagyunk!</p> <p>Válasszatok magatok közül különböző életkorú dinókat! Közlekedjünk a képzeletbeli folyóparton úgy, ahogyan a dinosauruszok tették.</p>	Együttműködés			Játék	

Változat	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
II. Az új tartalom feldolgozása*						
1.	<p>Azonos távolság mérése különböző nagyságú alkalmi mértékegységekkel.</p> <p>Az udvar egy alkalmas pontján, pl. a focipályán kijelölünk négy „dinóbarlangot” egy egyenes mentén egymás mellett. A barlangoktól kb. 10 m távolságra, párhuzamosan jelképes folyót rajzolunk.</p> <p>1. feladat: A barlangokra krétával ráírtam hány dinó lakik bennük. Foglaltok el a barlangokat! A tanító megjelöli melyik barlangban, milyen dínók laknak, és milyen lépésekkel közlekednek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • dínó bábik – törpejárással • fiatal nőstények – lépés • fiatal hímek – szökkenő óriás ugrásokkal • öreg hímek – lomha óriás lépéssel <p>Próbáltok ki, hogyan közlekedtek, sétáltok le a folyópartra!</p>		Egész osztály	Csoport	Játék	Kréták

Változat	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
	<p><i>A csorda az innenső parton békésen legeleszik, iszogat. A folyó túlsó partján leselkedik a magányos vadász, a T-rex. A nővényevők egyszer csak hirtelen meglátják a vérszomjas ragadózt, és azonnal elkezdenek visszamenekülni a saját barlangjukba. Számoljátok meg, hány lépéssel sikerül visszaérnetek a barlangba!</i></p> <p>Amikor beérnek a „barlangba”, csoportonként megkérdezzük, hány lépéssel sikerült megtenni a távolságot? Az egy csoportban lévő gyerekek is különböző mérési eredményekről fognak beszámolni.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kinek kellett többet lépnie, miért? – Vajon miért van, hogy csoportokon belül is eltérőek az egyes gyerekek mérési eredményei? <p>Beszélgjünk meg, hogy vannak gyerekek, akik nagyobb tudnak lépni!</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Mérés Együttműködés</p> <p>Logikus gondolkodás Összehasonlítás</p>	Egész osztály	Csoport	Felfedezés	

Változat	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képeségek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzése, értékelése*						
	<p>A csoportok önmaguk értékelik munkájukat: Csoportonként beszéljétek meg, hogyan végeztétek a munkátokat: hogyan tudtatok együtt játszani!</p> <p>Játék: – Most csoportonként fogjátok meg egymás kezét és alakítsatok egy egészen kicsi kört, olyan kicsit, amilyet csak tudtok! – Húzzátok ki a kört akkorára, amilyen jól végeztétek a munkátokat, ha minden tökéletes volt, akkor legyen a lehető legnagyobb a körötök! Ügyeljete arra, hogy egyben maradjon a kör, végig fogjátok egymás kezét! A csoport irányítója mondja el, miért döntötetek ekkora kör mellett.</p>	Önrtékelés	Egész osztály	Frontális	Játék	
	<p>Játék: „T-Rex fogó” A tanító kijelöli a pályát, ahol a játék zajlik. Kiválaszt egy gyereket, ő lesz a T-rex, a fogó. A játék jelre indul: a gyerekek a fogóval együtt újabb jelzésig szabadon futkározhatnak a pályán, a jelre azonban mindenkinek egyszerre meg kell állnia. A fogó kiszemel magának egy</p>	Együttműködés	Egész osztály	Frontális	Játék	

Változat	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag- tartalmak)
				Munkaformák	Módszerek	
	„áldozatot”, akit három lépéssel el kell érnie. Ha sikerül, akkor az áldozatból fogó lesz, az előző T-Rex pedig beáll a csordába. Ha a T-Rexnek nem sikerül elérni a kiszemelt áldozatot, akkor újra fogó marad.					

1. sz. melléklet, tanári példány

Forrás: Oppermann, Joachim: *Dinoszauruszok* (Mi Micsoda c. sorozat, Tessloff és Babilon Kiadó, Budapest, 1999.)

Léteztek-e dinoszaurusz csordák?

A legtöbb őshüllő hatalmas csoportokban, csordákban élt. Amerikai őslénykutatók több mint húsz óriási őshüllő nyomát fedezték fel egy tó partján. A puha, sáros terület megőrizte a vonuló állatok nyomát. A megkövesedett lábnyomok, nagyon sokat elárulnak a dinoszauruszok életmódjáról. A növényevő csorda, különböző nagyságú és életkorú állatokból állt. A kölykök a felnőttek mögött haladtak. Apró lábukkal többször beleléptek azok lábnyomába.

A lábnyomok között ragadozók nyomait is megtalálták. A kisebb ragadozók csoportosan vadásztak, mint a mai farkasok. A hatalmas húsevők, mint a Tyrannosaurus, magányosan járták az őserdőket.

